

Inhoud

INLEIDING	2
WAT IS DE OPSTANDING?	3
WAT WIL PAULUS PRECIES?	12
FILIPPENSEN 2 EN 3	18
EN WIJ DAN?	21
ZIJN ALLE GELOVIGEN GELIJK?	22

Inleiding

In deze brochure overdenken we de uitdrukking ‘de uitopstanding uit de doden’, een term die slechts éénmaal in de Bijbel voorkomt, namelijk in Filippensen 3:11. We hanteren daarbij enkele principes die we bij het bestuderen van het Woord van God wel moeten gebruiken als we het spoor niet bijster willen raken. Belangrijk is, dat we in de eerste plaats onderscheid leren maken tussen de dingen die verschillen (Fil.1:10, Statenvertaling). Hiermee voorkomen we dat we zaken die God gescheiden heeft op eigen of andermans gezag gaan samenvoegen, wat net zulke desastreuze gevolgen heeft als het omgekeerde, namelijk het scheiden van wat God heeft samengevoegd. Het gemak waarmee men soms samenvoegt wat God scheidt, doet vermoeden dat het onderscheiden van de dingen die verschillen geen gemeengoed is. Voor hen die onderscheid maken tussen de verschillende bedelingen,¹ is het gelukkig bijna vanzelfsprekend geworden om goed te onderzoeken waarop een Bijbelgedeelte betrekking heeft, tot wie het gericht is en om welke tijd (verleden, heden of toekomst) het gaat. Daarbij blijkt het van groot belang te zijn nauwkeurig te letten op de woorden die de Heilige Geest heeft gebruikt. Het ‘koninkrijk der Hemelen’ is wat anders dan ‘de hemel’ en de gemeente in de woestijn (Hand. 7:38) is niet dezelfde als de gemeente die het lichaam van Christus is (Col. 1:18).

Een tweede, net zo belangrijk, uitgangspunt is: ‘Schrift met Schrift vergelijken.’ Dat houdt in dat we, voordat we de uitleg van een Schriftgedeelte of de betekenis van een in de Bijbel gebruikt woord aanvaarden, nagaan of deze uitleg in overeenstemming is met de gehele Bijbel. We onderzoeken daartoe in de eerste plaats Schriftgedeelten waar hetzelfde woord of dezelfde uitdrukking voorkomt.² Wanneer we constateren dat een bepaalde door ons aanvaarde leer of definitie van een woord, tegengesproken wordt in andere delen van Gods Woord, moeten we uiterst voorzichtig worden in onze conclusies. We dienen ons dan te blijven afvragen of we op het juiste spoor zitten (bijvoorbeeld of we wel goed beseffen tot wie en over welke tijd iets gezegd wordt) en er zeker niet toe overgaan onze, wellicht tijdelijke, opvatting als *de* waarheid aan anderen te verkondigen. Dat is dan ook niet de bedoeling van deze brochure. Het is hopelijk een bijdrage aan een goed verstaan van het begrip waarover we het hebben, maar bij uzelf berust de verantwoordelijkheid er op Bijbelse wijze mee om te gaan:

---

¹ Een bedeling is een wijze waarop God bestuurt. Zo bestuurde Yahweh het volk Israël onder de wet op een andere wijze dan Hij in de tegenwoordige tijd de Gemeente van het Geheimenis bestuurt.

² Daarbij kunnen we het beste uitgaan van de grondtalen waarin de Bijbel is geschreven, omdat in vertalingen, vaak noodgedwongen, maar soms ook ten onrechte en onnodig, hetzelfde Griekse of Hebreeuwse woord is vertaald met verschillende Nederlandse woorden. Ook komen we tegen dat verschillende woorden in de grondtekst met hetzelfde woord in het Nederlands zijn vertaald.

En dezen onderscheidden zich gunstig van die te Tessalonica, daar zij het woord met alle bereidwilligheid aannamen en dagelijks de Schriften nagingen of deze dingen zo waren (Hand. 17:11).³

Nu de 'uitopstanding uit de doden' slechts éénmaal voorkomt in de Bijbel zal het niet eenvoudig zijn Schrift met Schrift te vergelijken. We worden echter tot dit onderzoek gedwongen door het eerste principe waarop we hierboven wezen: onderscheiden wat verschilt. Dat dit niet gedaan is door de vertalers van de Staten- en de NBG-vertaling en meer recent de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV), blijkt uit hun weergave van *EX-ANASTASIS EK TON NEKRON* met 'de wederopstanding der doden' respectievelijk 'de opstanding uit de doden.' NBV heeft: "In de hoop misschien ook zelf uit de dood op te staan" waarbij het zelfstandig naamwoord is vervangen door een werkwoord.

Zij die zich moeite hebben getroost deze uitdrukking te doorgronden, hebben over het algemeen óf het feit genegeerd dat er een voorvoegsel *EK* staat voor *ANASTASIS* en hebben het woord *EXANASTASIS* simpelweg vertaald met 'opstanding'⁴ (onder andere de NBG-vertaling en Thayer), óf het verschil geconstateerd zonder er conclusies aan te willen verbinden (onder meer Vine en Robertson). Wie begrepen hebben dat de Geest van God Zich niet uit literaire of stilistische overwegingen heeft bediend van een afwijkend woord, maar daarmee een verschil met *ANASTASIS* heeft aangegeven, (zoals Welch, Van Mierlo en Pauptit) hebben het bij het zoeken naar de betekenis vooral gezocht in de directe context. De voor u liggende studie heeft tot doel een bijdrage te leveren tot de oplossing van de uitlegkundige problemen die deze uitdrukking heeft veroorzaakt. Deze moet mijns inziens gevonden worden in een ruimere context, waarbij de structuur van de Brief aan de Filippensen voldoende aanwijzingen lijkt te geven. De, naar mijn mening, onjuistheid van veel conclusies die getrokken worden, komt voort uit de veronderstelling dat ons de betekenis van *ANASTASIS* (opstanding) voldoende bekend is en geen nadere studie behoeft. Met opvattingen over de *opstanding* die niet in overeenstemming zijn met de Schrift zullen we echter nimmer de juiste betekenis van de *uitopstanding* leren kennen. Daarom zal een onderzoek naar de betekenis van 'opstanding' deel moeten uitmaken van onze studie.

Wat is de opstanding?

Het is niet mogelijk over de opstanding te spreken zonder er ook de *opwekking* bij te betrekken. Deze begrippen horen bij elkaar, al betekenen ze niet hetzelfde. We zullen

---

³ Tenzij anders vermeld, wordt de NBG-vertaling 1951 geciteerd.

⁴ Zelfs 'wederopstanding' (St.Vert.). Hiertegen bestaan ernstige bezwaren; er kan namelijk slechts van een *wederopstanding* sprake zijn als er al een eerdere opstanding is geweest.

zien dat er geen opstanding zonder voorafgaande opwekking is, maar een mens kan wel opgewekt zijn zonder dat hij is opgestaan.

Aangezien we van *uitopstanding* (Fil. 3:11) lezen in één van de brieven die Paulus heeft geschreven als gevangene van Christus voor de heidenen, ligt het voor de hand dat er ook een bijzondere *opwekking* moet zijn. In Efeze 2 zien we inderdaad de bijzonderheden over deze opwekking die exclusief hoort bij de Bedeling van het Geheimenis.⁵ In vers 6 (Statenvertaling) lezen we:

En heeft *ons* mede opgewekt (*SUNEGEIRO* = tezamen-opwekken), en heeft *ons* mede gezet (*SUNKATHIZO* = tezamen-plaatsen) in den hemel in Christus Jezus.

De Schrift kent verscheidene opwekkingen en opstandingen, maar alleen in de Bedeling van het Geheimenis bestaat er een opwekking tezamen met Christus en wordt melding gemaakt van een *uitopstanding*. Als we leren begrijpen wat de verschillen en onderlinge verbanden zijn tussen opwekking en opstanding in het algemeen, zullen we ook meer inzicht krijgen in de *samenopwekking* en *uitopstanding*. We zullen ons daartoe eerst buigen over de vraag: 'wat is opstanding'.

Voor de meeste gelovigen in Christus is de opstanding (*der* doden, of *uit de* doden) een belangrijk thema in hun belijdenis.⁶ Toch lijkt het erop dat de meesten niet begrijpen waarom het gaat. De eerste maal dat we *ANASTASIS* (opstanding) in het Nieuwe Testament tegenkomen, is in de vraag van de Sadduceeën over 'de opstanding.' Hierbij ging het hen kennelijk niet om de opstanding van individuele mensen, maar om een toestand, wellicht zelfs een periode in Israëls toekomst. De Sadduceeën geloofden niet in een dergelijke toekomst, net zomin als veel gelovigen in de tegenwoordige tijd. Dat hier een toekomstige periode bedoeld wordt, leiden we onder meer af van het gebruik van de uitdrukking 'in *de* opstanding' door zowel de Sadduceeën als de Here Jezus. Dit geeft een toestand of periode aan waarin er volgens de woorden van de Heer niet gehuwd of ten huwelijk gegeven wordt.

Op die dag kwamen enige Sadduceeën tot Hem, die beweren, dat er geen opstanding is, en zij ondervroegen Hem... Van wie van de zeven zal zij dan **in de opstanding** de vrouw zijn? Want allen hebben haar tot vrouw gehad. Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, want gij kent de Schriften niet noch de

---

⁵ De 'Bedeling van het Geheimenis' is begonnen nadat Paulus in Handelingen 28:28 aangekondigd heeft dat Christus (het Heil Gods) niet meer temidden van Israël is, maar temidden van de heidenen gezonden is. 'Hun heeft God willen bekendmaken, hoe rijk de heerlijkheid van dit geheimenis is onder de heidenen: CHRISTUS ONDER U, de hoop der heerlijkheid.' Het (verborgen) bestuur van God over de gelovigen in deze periode waarin dit geldt, wordt aangeduid met de term 'Bedeling van het Geheimenis.'

⁶ Zie onder meer art. 11 Apostolische Geloofsbelijdenis; Geloofsbelijdenis van Nicéa; art. 41 van de Geloofsbelijdenis van Athanasius.

kracht Gods. Immers, **in de opstanding** huwen zij niet en worden zij niet ten huwelijk genomen, maar zij zijn als engelen in de hemel. Wat nu de opstanding der doden betreft, hebt gij niet gelezen, wat door God tot u gesproken is, toen Hij zeide: Ik ben de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob? Hij is niet een God van doden, maar van levenden. (Matt. 22:23,28-32).

In het evangelie naar Lucas luidt het antwoord van de Here Jezus als volgt:

Maar die waardig gekeurd zijn deel te verkrijgen aan die eeuw en aan de opstanding uit de doden, huwen niet en worden niet ten huwelijk genomen. Want zij kunnen niet meer sterven; immers, zij zijn aan de engelen gelijk en zij zijn kinderen Gods, omdat zij kinderen der opstanding zijn. (Luc. 20:35,36).⁷

Hier is het verband tussen 'die eeuw' en 'de opstanding' duidelijk. *AION*, hier vertaald met 'eeuw,' is overigens op zichzelf genomen geen tijdvak, maar veeleer de toestand of omstandigheden gedurende een bepaalde tijd. Ook de discipelen zagen in 'de opstanding' het toekomstig herstel van Israël. Zij begrepen de uitdrukking 'de opstanding **uit** de doden' van de Here Jezus dan ook niet, omdat het duidelijk is dat Hij daarmee geen toestand van Israël bedoelde, maar een individuele opstanding.

En terwijl zij van de berg afdaalden, verbood Hij hun, dat zij iemand zouden vertellen, hetgeen zij gezien hadden, voordat de Zoon des mensen uit de doden zou zijn opgestaan. En zij hielden dit woord vast en trachtten onder elkander te weten te komen wat het was, uit de doden opstaan. En zij vroegen Hem en zeiden: Waarom zeggen de schriftgeleerden, dat Elia eerst moet komen? (Marc. 9:9-11).

Zij geloofden op grond van Maleachi 4:5-6 terecht dat het herstel van Israël, *de* opstanding genaamd, voorafgegaan zou worden door de komst van Elia en zij konden een opmerking over een *individuele* opstanding, zelfs als die de Here Jezus betrof, daarmee niet rijmen. Hoe zouden ze kunnen wachten met de verkondiging van Jezus' verheerlijking tot na de komst van Elia en na de (periode van de) opstanding? Wij kunnen daaraan nog toevoegen: en waarom moesten ze eigenlijk wachten tot na Christus' *opstanding* zoals wij die hebben leren kennen?

We zullen ons onderzoek naar de betekenis van de opstanding beginnen aan de hand van een tekst die wel zeer bekend, maar bij nader inzien niet zo eenvoudig te begrijpen is:

... naar de geest der heiligheid **door zijn opstanding uit de doden verklaard Gods Zoon** te zijn in kracht, Jezus Christus, onze Here (Rom. 1:4).

---

⁷ 'Kinderen Gods' zijn Israëlieten die leven in het koninkrijk der Hemelen, een toekomstige periode voorafgaand aan de Grote Verdrukking en het Duizendjarig Vrederijk. Hiermee lijkt 'de opstanding' een synoniem te zijn voor 'de wedergeboorte' (in deze zin gebruikt in Matt. 19:28) of 'het koninkrijk der Hemelen'. Zie ook *Uw koninkrijk kome...*, St. Lachai Roï.

In dit vers komt onder meer naar voren dat het bewijs dat Jezus Christus de Zoon van God is, door Zijn *opstanding* geleverd wordt. Dat is op zijn minst merkwaardig als we deze woorden vergelijken met wat in Johannes 5:28,29 staat:

Verwondert u hierover niet, want de ure komt, **dat allen, die in de graven zijn**, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, **tot de opstanding** ten leven, wie het kwade bedreven hebben, **tot de opstanding** ten oordeel.

Alle mensen zullen uitgaan tot de ene of de andere opstanding, afhankelijk van hun goede of slechte daden.⁸ Als de *opstanding* (in de gebruikelijke opvatting) het bewijs zou leveren van het zoonschap Gods, wordt in Johannes 5 meer bewezen dan de bedoeling kan zijn. *Iedereen* zal namelijk opstaan, maar uiteraard is niet iedereen de Zoon van God. En zelfs als we deze titel willen toepassen op anderen dan Christus alleen, zoals Paulus doet in Romeinen 8:14,23, zitten we nog met het probleem dat een deel van de mensen zal komen tot de 'opstanding ten oordeel.' Nog afgezien van de betekenis van deze woorden⁹ kunnen we hen die daaraan deel hebben toch slecht als zonen Gods betitelen. Het zoonschap is overigens uitsluitend voor *Israël* (Ex. 4:22; Hos. 11:1; Rom. 9:4). Met name zij die zich door Gods Geest laten leiden worden zo aangeduid (Rom. 8:14). De opstanding kan dus *niet* het bewijs van het zoonschap Gods zijn! Althans... als we van de betekenis uitgaan die normaliter aan de opstanding wordt toegekend. De opstanding is volgens velen het wonder dat overledenen tot leven gewekt worden, tot tijdelijk leven, zoals het dochttertje van Jaïrus (Matt. 9:25) en Lazarus (Joh.11:44), dan wel tot onvergankelijk leven (Christus). Dit is echter *niet* de betekenis van 'opstanding,' maar van 'opwekking.' In de Bijbel komt dit woord (*EGERSIS*), als zelfstandig naamwoord slechts eenmaal voor (waar het overigens zowel in de NBG- als in de Statenvertaling onjuist is vertaald) namelijk in Mattheüs 27:53:

En zij gingen uit de graven na zijn opstanding (*EGERSIS*, moet dus zijn: **opwekking**) en kwamen in de heilige stad waar zij aan velen verschenen.

De opwekking, het opgewekt worden, gaat aan de opstanding vooraf. Dit zien we geïllustreerd in de opwekking en opstanding van het dochttertje van Jaïrus, maar ook

---

⁸ Een tekst als deze laat het belang zien van het onderscheid tussen de bedelingen. Johannes 5 is niet in overeenstemming te brengen met de brieven van Paulus, waar de opstanding afhankelijk is van geloof en juist niet van werken.

⁹ 'Oordeel' is de vertaling van het Griekse *KRISIS*, dat gericht (rechtspraak) betekent. Het oordeel dat uitgesproken wordt, kan op zich zowel negatief als positief uitvallen voor hen die onder het gericht komen. De Statenvertaling ('verdoemenis') gaat er kennelijk op voorhand van uit dat dit tot een (eindeloze) straf leidt, ondanks vers 25, waar staat: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat **de doden** naar de stem van de Zoon van God zullen horen, en **die haar horen, zullen leven.**'

uit de hierboven aangehaalde tekst: eerst de opwekking, daarna het verschijnen aan anderen.

Maar Hij vatte haar hand en riep, zeggende: Kind, sta op! (*EGEIRE* - wordt opgewekt)¹⁰ En haar geest keerde terug en zij stond dadelijk op (*ANESTÈ*); en Hij beval, dat men haar te eten zou geven. (Luc. 8:54,55).

De volgorde is hier: bezig zijn opgewekt te worden, dat is als de geest terugkeert in de mens (dat is niets anders dan het weer gaan ademen, het tot leven komen) en vervolgens opstaan. Ook uit de vraag die aan Paulus gesteld werd,

Maar, zal iemand zeggen, hoe worden de doden opgewekt? En met wat voor lichaam komen zij? (I Cor. 15:35),

blijkt een opeenvolging die duidelijk maakt dat de opwekking nog niet de uiteindelijke toestand van de mens bepaalt. Na de opwekking volgt nog het *verschijnen* met een lichaam. Er wordt Paulus niet gevraagd naar de manier waarop de doden na de opwekking op een bepaalde plaats aankomen. Er wordt gevraagd in welke hoedanigheid zij komen, namelijk: 'met wat voor lichaam komen zij?' Met andere woorden: 'hoe zullen de opgewekte doden eruit zien?'

Paulus gaat er op die manier ook op in als hij antwoord geeft. Het zaad dat gezaaid is, heeft het (opstandings-)lichaam nog niet (I Cor. 15:37). Het zaad (dat is het natuurlijke lichaam) moet eerst sterven, maar reeds in de grond ontstaat er nieuw leven (dat is een beeld van de *opwekking*, die onzichtbaar is) en uiteindelijk komt het lichaam tevoorschijn dat God eraan geeft (dat is het beeld van de *opstanding*, die zichtbaar is).¹¹

Ook het Bijbelse gebruik van het Griekse werkwoord *EGEIRO*, dat in I Corinthe 15:35 met 'opwekken' is vertaald, kan ons meer duidelijkheid geven over de betekenis van het daarvan afgeleide zelfstandig naamwoord 'opwekking.' Op enkele plaatsen is het werkwoord, ongetwijfeld terecht, met 'verwekken' vertaald (bijv. in Matt. 3:9; Hand. 13:22,23). Verwekken impliceert het ontstaan van leven, dat eerst onzichtbaar, ja zelfs onmerkbaar is, want het is verborgen in de moederschoot, maar het is er wel degelijk! Later wordt het leven eerst voor de moeder en vervolgens voor een beperkte kring mensen *merkbaar* en uiteindelijk wordt het voor iedereen *openbaar*. We zien in

---

¹⁰ Het is mij niet gelukt hier een goede, Nederlands klinkende, vertaling van te maken. Er staat letterlijk zoiets als: weest opgewekt wordend. Hoe het ook zij, er staat in ieder geval geen vervoeging van het werkwoord 'opstaan,' *ANISTEMI*, maar van *EGEIRO*, opwekken.

¹¹ De apostel Paulus legt dit nog duidelijker uit in Efeze 2. We zijn weliswaar dood (ten aanzien van overtredingen en zonden, vers 1 volgens de Griekse tekst), maar toch leven we doordat we met Christus zijn opgewekt. We hoeven niet verontrust te zijn als we van dat leven nog niet veel waarnemen, want dat leven is nu nog *verborgen* met Christus in God (Col.3:3), maar het zal eenmaal voor allen openbaar worden als Christus verschijnt in heerlijkheid.

II Corinthe 1:9 door de Statenvertalers prachtig weergegeven hoe dicht de betekenis van 'opwekken' ligt bij 'verwekken':

Ja, wij hadden al zelve in onszelven het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God, **Die de doden verwekt**.

Wanneer het accent in de Bijbel ligt op het zichtbaar worden van dat verwekte leven, anders gezegd, op de nakomeling zélf, zien we dat het werkwoord *ANISTEMI*, opstaan, gebruikt wordt (bijv. Matt. 22:24).

Zoals we in Romeinen 1:4 zagen, is Christus' opstanding het bewijs van Zijn Zoonschap Gods. We hebben echter nog niet vastgesteld *hoe* de opstanding dat bewijs zou kunnen zijn, omdat elk mens eenmaal zal opstaan. Een andere tekst waarin iets dergelijks wordt gezegd, vinden we in Handelingen 17:31,

... omdat Hij een dag heeft bepaald, waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen door een man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken.

Hier wordt het *doen opstaan* (*ANISTEMI*, dus niet *opwekken*) van Christus als bewijs aangevoerd voor Zijn toekomstige koninklijke heerschappij (hier 'rechtvaardig oordelen' genoemd) over de hele aarde. De door geen enkel mens waargenomen opwekking van Christus zou zonder een zichtbare manifestatie nooit iets hebben kunnen bewijzen, laat staan aan de 'wijs'geren van Athene waarvan enkele tot het geloof kwamen op Paulus' getuigenis (Hand. 17:34). Laten we het zo stellen: als de apostelen verkondigd zouden hebben dat Christus was *opgewekt* en daarna ogenblikkelijk naar de hemel was opgevaren, zouden er geen getuigen geweest zijn van de levende Christus! Zij die getuigen zijn geweest van het feit dat de Heer weer leefde na Zijn kruisdood, zeiden dan ook niet dat ze getuige waren van Zijn opwekking, maar van Zijn *opstanding*. Zij zijn nooit getuige geweest van Zijn opwekking, want daar was niemand bij!

... één van hen met ons getuige worden van zijn opstanding. (Hand. 1:22);

En met grote kracht gaven de apostelen hun getuigenis van de opstanding des Heren Jezus... (Hand. 4:33).

Niet de *opwekking* van de Here Jezus is zichtbaar geweest, maar de *opstanding*. We hebben dus gezien dat opwekking voorafgaat aan opstanding (hoewel de laatste wel 'terstond' kan volgen op de eerste, Luc. 8:55) en dat de opstanding zichtbaar is en daarmee het bewijs is van de onzichtbare opwekking.

Toch hebben we hiermee de vraag nog niet beantwoord waarom juist de opstanding van Christus het bewijs zou zijn van Zijn Zoonschap en Zijn toekomstig koningschap. Om hier duidelijkheid in te krijgen, gaan we nogmaals naar het belangrijke hoofdstuk in de Schrift over de opstanding, I Corinthe 15.

Alle vlees is niet hetzelfde, maar dat van mensen is anders dan dat van beesten, en het vlees van vogels weer anders dan dat van vissen. Er zijn hemelse en aardse lichamen, maar de glans der hemelse is anders dan die der aardse. De glans der zon is anders dan die der maan en der sterren, want de ene ster verschilt van de andere in glans.

Zo is het ook met de opstanding der doden. Er wordt gezaaid in vergankelijkheid, en opgewekt in onvergankelijkheid; er wordt gezaaid in oneer, en opgewekt in heerlijkheid; er wordt gezaaid in zwakheid, en opgewekt in kracht. Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een geestelijk lichaam opgewekt. Is er een natuurlijk lichaam, dan bestaat er ook een geestelijk lichaam (I Cor. 15:39-44).

Op welke wijze zal de opstanding der doden plaatsvinden? Zo..., dat wil zeggen, op de volgende manier: het aardse, natuurlijke, zwakke lichaam der vernedering, zal opgewekt worden, zal dus eerst levend gemaakt worden, maar er zal een verschil zijn in heerlijkheid. Die heerlijkheid zal uiteraard pas zichtbaar worden op het moment dat de levendgemaakten getoond worden aan anderen! Ook in het verborgen bestuur van God in de huidige tijd (wel 'de bedeling van het Geheimenis' genoemd) zal opstanding gepaard gaan met heerlijkheid. We hadden ook niet anders verwacht!

Die ons vernederd lichaam (*lett.: lichaam der vernedering*) veranderen zal, zodat het aan zijn verheerlijkt lichaam (*lett.: lichaam der heerlijkheid*) gelijkvormig wordt, naar de kracht, waarmede Hij ook alle dingen Zich kan onderwerpen. (Fil. 3:21).

Als het lichaam der vernedering opstaat, zal er een lichaam der heerlijkheid zichtbaar worden. Voor de één zal er een andere (lees: grotere of kleinere) heerlijkheid zijn dan voor de ander. De opstanding zal zó (I Cor. 15:42) zijn! Het bewijs van de opwekking zal geleverd worden als deze lichamen, deze geestelijke, dat is, door de Geest van God voortgebrachte, onvergankelijke en verheerlijkte lichamen zichtbaar worden in de opstanding. Dan zal de mate van heerlijkheid openbaar worden. Van dit feit was Paulus uiteraard op de hoogte toen hij zijn verlangen in Filippensen 3:11 bekend maakte. Hij hoefde er niet aan te twifelen dat hij op zou staan in heerlijkheid, zoals we zagen in Filippensen 3:21. Toch was er méér waarnaar Paulus verlangde. Een lichaam dat gelijkvormig is aan het lichaam der heerlijkheid van Christus was voor alle gelovigen weggelegd. Maar daarmee wordt nog niet gezegd dat ze dezelfde mate van heerlijkheid zouden ontvangen als het Hoofd van de Gemeente. Zaken die met elkaar vergeleken kunnen worden, omdat ze op bepaalde punten met elkaar overeenkomen, zijn daarom nog niet identiek aan elkaar. Paulus wil niet slechts een lichaam dat vergeleken kan worden met Christus' lichaam der heerlijkheid, maar hij wil *dezelfde mate* van heerlijkheid.

Paulus heeft gezien welke heerlijkheid Christus had gekregen na Zijn opwekking, toen Deze hem verscheen op weg naar Damascus (Hand. 22:6-11; I Cor. 15:8). Zo zijn ook

drie van de twaalf discipelen getuige geweest van de ‘verheerlijking (= openbaring van heerlijkheid) op de berg,’ maar zij mochten daarover niet spreken tot na de opstanding van Christus.

En zijn gedaante veranderde voor hun ogen en zijn gelaat straalde gelijk de zon en zijn klederen werden wit als het licht... En terwijl zij van de berg afdaalden, gebod Jezus hun, zeggende: Vertelt niemand dit gezicht, voordat de Zoon des mensen uit de doden is opgewekt. (Matt. 17:2,9).

Zij hadden al vóór Christus’ opstanding de heerlijkheid van Zijn opstandingslichaam gezien zoals Paulus die zag na Zijn hemelvaart! Zijn heerlijkheid was ‘schitterender dan de glans der zon’ (Hand. 26:13). Johannes, Jacobus en Petrus werd niet toegestaan daarover te spreken tot Zijn opstanding werkelijkheid was geworden (Matt. 17:9). Zij hadden een vooruitblik op wat komen zou en dat is waarvan *Paulus* de getuige mocht worden, als de apostel die mocht verkondigen welk einddoel God met Zijn plan der eeuwen had en het feit dat dit doel bereikt is in Christus (Ef. 3:11), in Zijn Lichaam, dat is de Gemeente van het Geheimenis (Col. 1:24).

Opstanding is dus niet alleen het bewijs van de levendmaking door God, maar heeft voornamelijk een kwalitatieve inhoud. Opstanding maakt weliswaar de opwekking zichtbaar, maar nog belangrijker is dat daarmee de mate van heerlijkheid van het geestelijk, onvergankelijk lichaam wordt getoond. Daarom kon Paulus in Handelingen 17 en Romeinen 1 spreken van de opstanding van Christus als een bewijs! De overweldigende mate van heerlijkheid, de openbaring van zijn macht, eer en rijkdom, was het bewijs van Zijn Zoonschap en Zijn koninklijke waardigheid.

Dat zien we wellicht nog duidelijker wanneer we stilstaan bij de betekenis van ‘heerlijkheid’ (*DOXA*). Dit woord impliceert op zichzelf al dat iets geopenbaard, zichtbaar gemaakt wordt, namelijk schoonheid, macht, eer, wijsheid, rijkdom, majesteit.¹² We weten dat, afgezien van de verheerlijking op de berg, van de Here Jezus alleen gesproken wordt van Zijn heerlijkheid *na* Zijn opwekking. Gedurende de tijd dat Hij vernederd was, bezat Hij geen heerlijkheid:

... want de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was. (Joh. 7:39b).

Maar in de toekomst zal Hij aan allen openbaar worden in heerlijkheid (onder meer Marc. 13:26). Dan zal iedereen getuige worden van Zijn koninklijke majesteit,

---

¹² Een prachtig voorbeeld vinden we in de woorden van de koningin van Scheba: ‘En zij zeide tot de koning: Het is dus waar, wat ik in mijn land over u en uw wijsheid gehoord heb, maar ik geloofde de woorden niet, totdat ik kwam en het met eigen ogen zag; waarlijk, de helft was mij niet aangezegd; gij hebt in wijsheid en welvaart de roep overtroffen, die ik vernomen had.’ (I Kon. 10:6,7). Heerlijkheid is datgene waar anderen door onder de indruk komen.

heerschappij, wijsheid en rijkdom. Heerlijkheid is dat wat de mensen imponeert, het is het tentoon spreiden van rijkdom, van macht. Als de lichamen der vernedering opgewekt worden en daarna opstaan in heerlijkheid, betekent het dat aan die lichamen de rijkdommen van een gelovige voor iedereen zichtbaar worden, Colossenzen 3:4,

Wanneer Christus verschijnt, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid.

De hemelse lichamen waarover I Corinthe 15 spreekt, verschillen onderling in heerlijkheid. De zon is schitterender dan de maan en zelfs de sterren verschillen *onderling* in heerlijkheid. De heerlijkheid van Christus gaat dit alles nog te boven, 'schitterender dan de glans der zon' (Hand. 26:13, vergelijk Op. 21:23). Over het bereiken van zo'n prachtige heerlijkheid spreekt Paulus echter nog niet in de Brief aan de Corinthiërs. Daarop komt hij in de Brief aan de Filippensen terug, als hem inmiddels het Geheimenis is geopenbaard.

De opstanding, zo laat de Schrift zien, *openbaart de rijkdom en heerlijkheid* van de opgewekte. Ook 'de opstanding ten oordeel' (Joh. 5:29) wordt hiermee verklaard: daarin wordt het ontbreken van die rijkdom zichtbaar. De opstanding ten leven openbaart de rijkdommen van de toekomstige aïoon¹³ in de opgewekte lichamen. De opstanding ten oordeel is overigens niet het 'eeuwig' branden in de hel, zoals het vaak oppervlakkig wordt uitgelegd. Het oordeel is een aanduiding voor de rechtvaardige *regering* van Christus. Opstanding ten oordeel houdt dan ook niets méér in dan een opstanding om te komen onder Christus' heerschappij.¹⁴ Dat dit evengoed geen plezierige ervaring is voor een aantal van deze mensen, moge blijken uit teksten als:

En uit zijn mond komt een scherp zwaard, om daarmee de heidenen te slaan. En Hijzelf zal hen hoeden met een ijzeren staf en Hijzelf treedt de persbak van de wijn der gramschap van de toorn Gods, des Almachtigen. (Openb.19:15).

De woorden 'slaan' met een scherp zwaard en 'hoeden' met een ijzeren staf en 'treden' van de persbak, duiden wel op een minder plezierige ervaring voor bepaalde mensen die onder het gezag van Christus komen, maar laten niets zien van een

---

¹³ Dat is de betekenis van 'eeuwig leven', dat in de Geloofsbelijdenis van Nicéa beter onderscheiden wordt dan door vele gelovigen in de tegenwoordige tijd: '... ik verwacht de opstanding der doden en het **leven der toekomstige eeuw**'. Het woord *AIOON* laat ik bij voorkeur onvertaald, omdat de vertaling met 'eeuw' of 'eeuwig' onjuist is en er geen goed Nederlands equivalent voor is. We kunnen dit onder meer opmaken uit het feit dat de uitdrukkingen 'leven der eeuw' (in de Geloofsbelijdenis), leven is dat van een bepaalde kwaliteit is en dat in ons gewone spraakgebruik de uitdrukking 'eeuwig leven' oneindig leven betekent.

¹⁴ Zo zullen ook mannen van Ninevé en de koningin van het zuiden opstaan *in het oordeel*, niet om veroordeeld te worden, maar integendeel om te oordelen! (Matt. 12:41,42). Het zou toch wel te ver gaan om hier te vertalen met 'opstanding ten oordeel'!

‘eeuwig oordeel’ naar de *roomse* en *calvinistische* opvatting van het woord. Het is een ‘eeuwig oordeel,’ dat wel, maar dan in Bijbelse zin. Het gaat over Christus’ heerschappij die zich in de toekomst over de gehele aarde uitstrekt en waaraan elk mens zich vrijwillig, dan wel gedwongen, zal onderwerpen (Fil.2:10).

Nu we de betekenis van de opstanding hebben besproken, het zichtbaar worden van de rijkdommen, eer en heerlijkheid, dan wel het ontbreken ervan, van opgewekte mensen, kunnen we ons bezighouden met de vraag waarnaar Paulus nu precies verlangde, toen hij zei:

Of ik... zou mogen komen tot de opstanding uit de doden. (Fil. 3:11).

Wat wil Paulus precies?

We weten dat Paulus de uitopstanding uit de doden wil bereiken. Maar aan het uitspreken van dit verlangen gaat wat vooraf. We moeten, dunkt me, goed begrijpen *hoe* hij die uitopstanding wil bereiken, om uit te kunnen maken of de hierboven gegeven uitleg van het begrip opstanding wel klopt. We zullen ons eerst beperken tot de directe context, en deze verzen later in ruimer verband bezien.

Dit alles om Hem te kennen en de kracht zijner opstanding en de gemeenschap aan zijn lijden, of ik, aan zijn dood gelijkvormig wordende, zou mogen komen tot de opstanding uit de doden. Niet, dat ik het reeds zou verkregen hebben of reeds volmaakt zou zijn, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, omdat ik ook door Christus Jezus gegrepen ben. Broeders, ik voor mij acht niet, dat ik het reeds gegrepen heb, maar een ding doe ik: vergetende hetgeen achter mij ligt en mij uitstreckende naar hetgeen voor mij ligt, jaag ik naar het doel, om de prijs der roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus. (Fil. 3:10-14).

We gaan dit gedeelte wat nader bekijken:

Dit alles om Hem te kennen. Daarin is Paulus helaas tamelijk uniek. De meeste gelovigen hebben schijnbaar geen belangstelling voor Christus, maar slechts voor Jezus. Zij zijn eerder onder de indruk van de vernederde Jezus (Fil. 2) dan van de verhoogde Christus. Het lijkt ook heel wat eenvoudiger je te vereenzelvigen met een Mens die kan meevoelen met onze zwakheden (Hebr. 4:15), dan met God die met macht en heerlijkheid gekroond is (Hebr. 2:9). Toch is het Paulus’ verlangen om de Verheerlijkte te leren kennen. Hij hoeft niet meer met Hem *kennis te maken*, want dat had hij al gedaan op de weg naar Damascus. Nee, hij wil Christus ervaren in zijn leven. Paulus heeft Christus misschien niet eens gekend ‘naar het vlees,’ dat wil zeggen in Zijn vernedering. En al zou hij Hem gekend hebben, dan nu niet meer, want hij wil Christus als de Verheerlijkte leren kennen en ervaren in zijn leven,

Indien wij al Christus naar het vlees gekend hebben, thans niet meer. (II Cor. 5:16).

En de kracht Zijner opstanding. Let wel. Hij wil niet de kracht van *de* opstanding leren kennen. Hij was er al in I Thessalonicenzen 4 en I Corinthe 15 van overtuigd dat hij deel zou hebben aan de opstanding! Hij wil heel specifiek de kracht van *Christus'* opstanding leren kennen. Ook hier geldt dat hij daar niet alleen kennis van wil nemen, want hij heeft het resultaat van die kracht gezien toen hij een ontmoeting met de Christus had. Hij wil die kracht *ervaren*. Het is ook niet de kracht van de *opwekking*, want dat is de kracht die een ieder zal ervaren, zelfs zij die zullen uitgaan tot de opstanding ten oordeel, zoals Johannes 5:28-29 meldt. Het gaat Paulus om de kracht die de oorzaak is van de overweldigende heerlijkheid van Christus, de kracht waardoor Hij een Naam boven alle naam heeft gekregen (Fil. 2:9). Voor die heerlijkheid van Christus zal alle knie zich eenmaal buigen (Dan. 7:14).

In dit verband is het nuttig er nogmaals op te wijzen dat alle knie zich zal buigen voor Christus omdat er geen andere mogelijkheid meer zal zijn. De openbaring van Zijn macht en majesteit doet iedereen ter aarde vallen! Niet iedereen zal zich vrijwillig buigen voor Christus om wie Hij is. Er is geen sprake van een soort massale 'bekering,' maar van een overgave aan een zo grote overmacht die, dat zal iedereen dan inzien, niet te bestrijden valt. Ik noem dat hier omdat deze tekst nogal eens wordt aangehaald om te 'bewijzen' dat alle mensen eenmaal behouden zullen worden door te geloven in Jezus als Verlosser. Er is hier geen plaats meer voor geloof omdat allen zullen aanschouwen; niet Jezus van Nazareth die Zich vernederd heeft en nog minder is geworden dan een slaaf, maar de Christus Gods, de 'man die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken.' (Hand. 17:31).

En de gemeenschap aan zijn lijden. Nu spreekt Paulus van de weg die hij moet afleggen om Christus en de kracht van Zijn opstanding te gaan ervaren. Hij moet daartoe deel krijgen aan het lijden van Jezus. Helaas zijn wij veel te veel geneigd bij Zijn lijden uitsluitend te denken aan het *lichamelijk* lijden door Zijn kruisiging en wat daar direct aan voorafging. Het lijden van de Heer betrof echter veel meer dan dat. Het zwaartepunt daarvan lag in Zijn vernedering, waarvan de veroordeling tot de doodstraf aan het kruis het absoluut dieptepunt was, zoals Paulus in Filippensen 2 heeft beschreven. We zullen nog terugkomen op het verband tussen Filippensen 2 en de verzen in hoofdstuk drie die we nu bespreken.

Aan Zijn dood gelijkvormig wordende. Ook hier laten we ons gemakkelijk van de wijs brengen door onze traditionele opvattingen. Hoe kan het ook anders, als het woord dat hier gebruikt is (*THANATOS*), meestal met 'dood' en slechts een enkele keer (terecht)

met 'doodsgevaar'¹⁵ vertaald wordt! *THANATOS* is niet de toestand van een overledene, maar het hele door de angst voor de dood beheerste bestaan dat daaraan vooraf gaat. Het gaat om het vonnis dat God uitsprak over Adam en Eva: '... ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven.' (Gen. 2:17). 'Stervende zult gij sterven,' is de meer letterlijke vertaling. Adam en Eva overleden dan ook niet op de dag dat zij Gods (enige) gebod overtraden, maar het stervensproces, en daarmee ook de angst voor de dood, begon op die dag. Gedurende zijn hele leven is de mens bezig te sterven en heeft daardoor één zekerheid: zijn leven eindigt in de dood (*NEKROS*). Dit boezemt hem angst in. Dit brengt hem onder de heerschappij van Gods tegenstander (zoals blijkt uit Hebr. 2:14,15). *THANATOS* is de zekerheid van de komende dood, het is het lijden dat veroorzaakt wordt door het bewustzijn van het onafwendbare einde van het leven. De *THANATOS* van Christus is het noodzakelijke gevolg van Zijn menswording. Hij was *sterfelijk* geworden (Hebr. 2:14), en dat niet alleen, Hij wist met zekerheid dat Hij zou sterven (Jes. 53:8; Luc. 9:22). De Here Jezus was gekomen met een lichaam der vernedering, een lichaam aan dat der zonde gelijk (Rom. 8:3). Als Paulus zegt dat hij deel wil hebben aan Christus' lijden, herhaalt hij dat verlangen met meer nadruk door te zeggen dat hij gelijkvormig wil worden aan de *THANATOS* van Christus. Het verschil tussen de *THANATOS* van Christus en die van de mens, is dat Christus in de *THANATOS* is gekomen door gehoorzaamheid, onder de wet die nota bene zegt dat 'de mens die de gerechtigheid naar de wet doet, zal daardoor leven' (Rom. 10:5), terwijl de mensheid dit aan ongehoorzaamheid te wijten heeft. Paulus wil nu hetzelfde lijden des doods ondergaan als Christus, vanuit de positie dat hij de rechtvaardigheid die hij onder de wet had, reeds had opgegeven om de rechtvaardigheid door het geloof van Christus daarvoor in de plaats te krijgen. Als rechtvaardige¹⁶ was het niet nodig te

---

¹⁵ De Statenvertaling is overigens in de vertaling van *THANATOS* aanmerkelijk consequenter dan de NBG-vertaling. Het is alleen jammer dat het bijna overal vertaald is met 'dood', alsof het om de toestand van een dode gaat. Doodsangst, of doodstraf, zijn woorden die vaak veel beter de betekenis van *THANATOS* weergeven. Romeinen 5:12 laat, vooral in de St.Vert., zien dat alle mensen in de *THANATOS* gezondigd hebben. Dat kan niet als ze overleden zijn, maar wel als ze beheerst worden door hun angst voor hun naderende einde. 'Dood' als vertaling van *THANATOS* is m.i. nergens correct. In Mattheüs 4:16 wordt een goede illustratie gegeven van dit woord:

'Het volk, dat in duisternis gezeten is, heeft een groot licht gezien, en voor hen, die gezeten zijn in het land en de schaduw des doods (*THANATOS*), is een licht opgegaan.'

We zien hier een parallel tussen een volk in duisternis en mensen die in de schaduw des doods verkeren. Het gaat hier om *levende* mensen, die horen naar de prediking van de Here Jezus.

¹⁶ Het verlangen van Paulus om niet zijn eigen gerechtigheid uit de wet te behouden, maar de gerechtigheid te ontvangen door het geloof *van* Christus, duidt er op dat er verschillende *soorten* gerechtigheid zijn. Ook Romeinen 9:30 e.v. wijst hier op. We kunnen in deze brochure hier geen verdere aandacht aan besteden, maar het is goed om er in uw Bijbelstudie rekening mee te houden. Vast staat overigens wel dat een rechtvaardige altijd door God gerechtvaardigd zal worden! Gods

sterven, maar Paulus zegt als het ware: als ik door mijn volledige gehoorzaamheid aan God hetzelfde lijden zou moeten ondergaan als Christus, dan wil ik dat graag, om daarmee God te verheerlijken. Paulus had evenals elk mens deel aan het lijden dat de aanstaande dood veroorzaakt, zoals we zien in II Corinthe 4:12, 'zo werkt dan de dood (*THANATOS*) in ons...' Hij wil echter de *THANATOS* van *Christus* deelachtig worden die niet het gevolg is van de geboorte als mens, maar van gehoorzaamheid. En dat Paulus daaraan deel heeft gekregen, moge blijken uit de woorden van Colossenzen 1:24,

Thans verblijd ik mij over hetgeen ik om uwentwil lijd, en vul ik in mijn vlees aan wat ontbreekt aan de verdrukkingen van Christus, ten behoeve van zijn lichaam, dat is de gemeente.

Hij was niet alleen bereid te lijden, maar ook te sterven als zijn gehoorzaamheid aan God dat vereiste,

... naar mijn vurig verlangen en hopen, dat ik in geen enkel opzicht beschaamd zal staan, maar dat met alle vrijmoedigheid, zoals steeds, ook nu Christus zal worden grootgemaakt in mijn lichaam, hetzij door mijn leven, hetzij door mijn dood. Want het leven is mij Christus en het sterven gewin. (Fil. 1:20,21).

'Het sterven is *mij* gewin' heeft de Statenvertaling er ten onrechte van gemaakt. Het gaat hier helemaal niet om het gewin van Paulus. Ook in zijn verlangen naar de uitopstanding gaat het niet om de winst voor Paulus, maar om de verheerlijking van God door volkomen gehoorzaamheid. Christus moet grootgemaakt worden 'hetzij door mijn leven, hetzij door mijn dood.' Paulus' sterven is niet *zijn* gewin, maar van *Christus*. Of Paulus leeft of sterft, hij zal in beide gevallen Christus grootmaken!

Of ik zou mogen komen tot de opstanding uit de doden. Aangezien dit het onderwerp is van onze studie, zullen we er hier niet op ingaan, maar er later op terugkomen.

Eén ding doe ik: vergetende hetgeen achter mij ligt en mij uitstreckende naar hetgeen voor mij ligt, jaag ik naar het doel, om de prijs der roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus. De 'prijs' is de vertaling van *BRABEION*. We vinden dit woord verder alleen nog in I Corinthe 9:24,

Weet gij niet, dat zij, die in de renbaan lopen, allen wel lopen, doch dat slechts een de prijs kan ontvangen? Loopt dan zo, dat gij die behaalt!

waaruit blijkt dat het er hier niet om gaat wat iemand op grond van zijn afstamming of roeping ontvangt, hoe hoog die roeping ook zijn mag, of in welke positie de gelovige zich ook mag bevinden. Er is in een wedstrijd altijd maar één die *de* prijs in ontvangst mag nemen, hoewel er velen zijn die de prijs graag zouden willen winnen. Alleen door

---

oordeel zal dus volledige vrijspraak zijn, of iemand nu gerechtigheid uit de wet heeft (Rom. 10:5) of door het geloof, dit is de gehoorzaamheid, van Christus.

je flink in te spannen, of veel moeiten te getroosten, win je geen prijs. De inspanning moet leiden tot een prestatie die groter is dan die der overige atleten. Veel hangt daarbij af van constitutie, conditie, discipline, training, coaching, mentaliteit, voeding en dergelijke. Zo is wat Paulus wil ontvangen niet zomaar weggelegd voor allen die geloven, maar slechts voor hen die een uitzonderlijke prestatie leveren. Dat is de reden dat Paulus *niet* zeker kon zijn van het ontvangen van die prijs en dus niet van de uitopstanding. Hij hoefde niet te twijfelen aan zijn opstanding, maar hij had alle reden om terughoudend te zijn over de uitopstanding. Ook in Filippensen 3:14 spreekt Paulus over de prijs in verband met een atletiekwedstrijd. Vergelijk ook I Corinthe 9:25-27.

‘Jaag ik naar het doel.’ Er is hier geen sprake van een doel, maar een richtlijn. Hij doelt hiermee op de witte lijn die het parcours en de verschillende banen afbakende bij de Griekse spelen. Hij kan de overwinning alleen behalen als hij de strijd volgens de regels strijdt (II Tim. 2:5), als hij loopt binnen de begrenzing van ‘het wit’ (St.Vert.) en bijvoorbeeld niet probeert bochten af te snijden. Zijn doel is uiteraard niet het behalen van de eindstreep, maar het in ontvangst nemen van de prijs! Als u al tevreden bent met het behalen van de eindstreep, bedenk dan dat deze prestatie met enige goede wil ook wel door een kruipend kind kan worden geleverd. Neemt u liever een voorbeeld aan Paulus (Fil. 3:17!). Hij was bereid alles op alles te zetten om de sterkste atleten te verslaan.

Sommigen wijzen op II Timotheüs 4:6-8, in de veronderstelling dat hier gezegd wordt dat Paulus aan het einde van zijn leven wél de zekerheid had gekregen dat hij tot de uitopstanding zou komen. Laten we zien wat er staat:

Want wat mij aangaat, reeds word ik als plengoffer geofferd en het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden; voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid, welke te dien dage de Here, de rechtvaardige rechter, mij zal geven, doch niet alleen mij maar ook allen, die zijn verschijning hebben liefgehad.

Paulus beseft dat zijn verscheiden (ontbinding, St.Vert.), dat wil zeggen de losmaking van het aardse en vergankelijke, spoedig zal aanbreken. Hij constateert dat hij de goede strijd heeft gestreden en de eindstreep heeft behaald. In dat verband zouden we misschien verwachten dat hij zich zou uitlaten over de prijs (*BRABEION*) die hij heeft behaald, omdat hij daar tenslotte naar joeg. Maar daarover rept hij niet. Hij spreekt van de kroon (*STEPHANOS*) der rechtvaardigheid die voor hem klaar ligt. Een kroon, of krans, *kan* de betekenis hebben van een ereteken voor de overwinnaar, maar dat

hoeft niet. Het kan ook een teken zijn van (koninklijke) waardigheid,¹⁷ of zelfs slechts een sieraad.¹⁸ Het lijkt eigenlijk geen twijfel dat Paulus hier juist *niet* spreekt van een erekrans voor de overwinnaar. Dat zien we aan de naam van deze kroon: de krans der rechtvaardigheid. We weten dat rechtvaardigheid een *eigenschap* is en geen verdienste, het is niet het resultaat van onze menselijke inspanningen, maar het is de objectieve constatering van een feit. De ene gelovige kan niet rechtvaardiger zijn dan de andere: je bent óf rechtvaardig, óf onrechtvaardig, maar nooit een beetje rechtvaardig.¹⁹

II Timotheüs 4 vertelt ons niet dat Paulus aan het einde van zijn leven zeker was van een behaalde overwinning, maar wél van een teken van waardigheid die er is voor alle gelovigen die Zijn verschijning liefgehad hebben.

---

¹⁷ Zie de eerste maal dat dit woord voorkomt in het Nieuwe Testament: ‘ook vlochten zij van doornen een kroon en zetten die op zijn hoofd en gaven Hem een riet in zijn rechterhand. Toen vielen zij voor Hem op de knieën en spotten, zeggende: Wees gegroet, gij Koning der Joden!’ (Matt. 27:29). Zij bespotten Jezus met een parodie op een koninklijke kroon en niet met een ‘overwinnaarskrans.’

¹⁸ Zie bijv. Openbaring 4:4.

¹⁹ Rechtvaardig is hij die rechtvaardig verklaard wordt (of: gerechtvaardigd wordt). U moet zich een rechter voorstellen die de beschuldigingen en verdedigingen overwogen heeft en tot het oordeel komt: deze mens is volkomen onschuldig! Zie Deuteronomium 25:1, waar God gebiedt de onschuldige rechtvaardig te verklaren. Er kunnen dus geen gradaties in rechtvaardigheid zijn. In het behalen van prijzen overigens wel. Dat wordt uitgedrukt in gouden, zilveren en bronzen medailles voor de nummers één, twee en drie in een wedstrijd.

Filippenzen 2 en 3

We hebben de directe context bekeken van Filippenzen 3:11 en we willen nu dit gedeelte in een grotere samenhang bezien. Daartoe nemen we de structuur van Paulus' Brief aan de Filippenzen over²⁰ zoals deze voorkomt in *'Letters from prison'* van Stuart Allen, pagina 184.

A 1:1,2 Groet. Heiligen van Christus Jezus.

B 1:3-26 Deelhebben aan het evangelie vanaf de eerste dag.

C 1:27-2:5 Wandel (manier van leven) hier. Staat vast.

D 2:6-11 Zevenvoudige vernedering van Christus.

E 2:12-17 Aanmoediging. Werk uit.

F 2:17-30 Voorbeelden: Paulus, Timotheüs en Epafroditus

E 3:1-5 Aanmoediging. Vermaning.

D 3:4-19 Zevenvoudig verlies van Paulus.

C 3:20-4:10 Wandel (burgerschap) daar. Staat vast.

B 4:10-20 Deelgenoot vanaf het begin van de evangelieprediking.

A 4:21-23 Groet. Heiligen van het huis des keizers.

We zien hier direct het verband tussen Filippenzen 2:6-11 en 3:4-19. Het is daarom goed eerst kort stil te staan bij Filippenzen 2:6-11, waarbij we voor de duidelijkheid ook vers 5 voegen.

Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is. En in zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood (*THANATOS!*), ja, tot de dood (*THANATOS!*) des kruises.²¹ Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!

---

²⁰ Als u niet bekend bent met het verschijnsel van de structuren in de Bijbel, verdient het aanbeveling *How to Enjoy the Bible* van E.W. Bullinger (ISBN 9780825420276) te lezen.

²¹ Dat is dus het lijden dat de Here Jezus onderging aan het kruis voordat Hij stierf. In de *NEKROS* is er geen bewustzijn en dus geen lijden.

We vinden in vers 8 weer de *THANATOS* waaraan Paulus gelijkvormig wil worden volgens Filippensen 3:10. Terecht wordt in de hierboven weergegeven structuur gewezen op de zevenvoudige vernedering van Christus. Hij had Zich het Gode gelijk zijn niet onrechtmatig toegeëigend. Daarmee wordt gezegd dat Hij aan God gelijk is en dus God Zelf is (Ex. 15:11; Ps. 86:8; 89:7,9; Jes. 40:18). En vanuit die positie heeft Hij Zich vernederd tot aan zelfs de doodstraf aan het vloekhout. Het aannemen van een lichaam aan dat der zonde gelijk (Rom. 8:3) en daarmee het sterfelijk worden en de zekerheid van de aanstaande dood die Hij gemeen had met alle mensen, betekende nog niet Zijn diepste vernedering. Nee, het was de veroordeling tot de smadelijke doodstraf aan het kruis waardoor Hij het diepst vernederd werd. De veroordeling tot de dood aan het kruis was, zeker voor de Israëliet onder de wet, de meest gruwelijke van alle straffen, omdat het vervloeking inhield (Deut. 21:23; Gal.3:13).

Nadat Paulus de zevenvoudige vernedering van Christus heeft opgesomd, vervolgt hij met: 'daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken.' Het verband tussen de uitermate verhoging en de diepste vernedering wordt aangegeven met het gevolgaanduidende voegwoordelijke bijwoord 'daarom.' De verhoging van Christus was het gevolg van Zijn *vrijwillige* vernedering tot de positie van veracht misdadiger. De verhoging is, met andere woorden, een *prijs* die behaald werd door die mate van vernedering. Elke knie *zal* zich voor Hem buigen, omdat Hij vrijwillig een positie heeft ingenomen die lager is dan iemand ooit heeft gekend. Er zijn ook anderen tot de kruisdood veroordeeld, waaronder onschuldige mensen, maar er is niemand die door gehoorzaamheid aan God van zo'n hoge positie (het Gode gelijk zijn) is afgedaald tot zo'n dieptepunt, de vervloeking van het kruishout. *Daarom* heeft God Hem uitermate verhoogd. En *daarom* zal iedereen uiteindelijk zich voor Hem buigen.

THANATOS is hier de uitdrukking voor het lijden door de meest gruwelijke vernedering die een onschuldige kan treffen. Het is de Here Jezus niet per ongeluk overkomen zoals sommigen beweren, maar Hij heeft er voor gekozen! Dit voorbeeld stelt Paulus ons voor ogen, als hij zegt: 'Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was.'

Als we de plaats van de Brief aan de Filippensen in onze Bijbel zien ten opzichte van de Brief aan de Efeziërs, constateren we dat deze brieven niet in chronologische volgorde zijn opgenomen. Filippi is eerder geschreven dan Efeze, maar komt er in onze Bijbel achteraan. Op grond van onder meer deze verzen in Filippensen 2 zien we echter dat Filippi precies op de juiste plaats staat: eerst wordt ons in Efeze gewezen op de positie van de heidenen in Christus (Ef. 3:6) die zo hoog is dat we ons daar geen voorstelling van durven en kunnen maken. We zijn samen met Hem opgewekt en

gezeten 'in de bovenhemelse.'²² Filippi laat ons de praktische gevolgen van die positie zien. Nu we enigszins beseffen wat onze positie is, past daar dezelfde gezindheid bij als die van Christus: onze wandel zal meer in overeenstemming komen met onze roeping, wanneer we de inhoud van onze roeping beter begrijpen. Om deze roeping te kunnen begrijpen, zullen we eerst onvoorwaardelijk moeten geloven wat God ons daarover openbaart. Het gevolg is dat we leren gehoorzamen, zelfs al betekent dat de diepste vernedering. En het geloof in de woorden van God, zeker als het om de positie van de gelovigen in de tegenwoordige bedeling gaat, zal zonder twijfel tot smaad en vernedering door onze medechristenen leiden. Paulus gaat na het voorbeeld van Christus dan ook verder met:

Daarom, mijn geliefden, gelijk gij te allen tijde gehoorzaam zijt geweest, blijft, niet alleen zoals in mijn tegenwoordigheid, maar nu des te meer bij mijn afwezigheid, uw behoudenis bewerken met vreze en beven, want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt. Doet alles zonder morren of bedenkingen (Fil. 2:12-14).

Vrijwillige overgave aan de wil van God, aan wat God door de gelovige wil werken. Als we de consequenties gaan beseffen van onze overgave aan de wil van God, zullen we snel geneigd zijn te mopperen en tegen te spreken. Daarom werkt God ook het noodzakelijke *willen* in ons. We zijn uit onszelf niet gauw bereid zo volkomen te gehoorzamen dat we vernederd worden door onze 'omgeving'. Hoe vaak horen we niet van gelovigen die de boodschap van Paulus niet *willen* aanvaarden, laat staan verkondigen, omdat zij beseffen dat zij daardoor alleen komen te staan... net als onze Heer in Gethsemane en aan het kruishout op Golgotha. De Here Jezus toont dus het voorbeeld bij uitstek van een door God gewerkte wil om te gehoorzamen. We worden hier weliswaar geconfronteerd met wat de gehoorzaamheid Hem heeft gekost maar we worden tevens aangemoedigd met het vooruitzicht op de prijs die Hij heeft ontvangen!

Paulus neemt in hoofdstuk 3 zichzelf als voorbeeld. Zoals we in de structuur hebben gezien, staan de delen D (2:6-11) en D (3:4-19) met elkaar in verband: de zeventvoudige vernedering van Christus, en het zeventvoudige verlies van Paulus. Ook hij had onder de wet een hoge en voortreffelijke positie, waarover we niet te gering moeten denken. Ook hij is vrijwillig, door zijn gehoorzaamheid aan God, beland in een positie waarin hij al zijn voordelen ten opzichte van anderen vuilnis en schade acht, omdat hij vanuit zijn aanvankelijke positie nooit Christus zou leren kennen in de vernedering die Hij heeft ondergaan, noch in de verheerlijking die daarvan het gevolg was. We zullen eens zien wat hij daarvan zegt in 3:4-19:

---

²² Beter misschien: "te midden van de meest verhevenen."

Indien een ander meent op vlees te kunnen vertrouwen, ik nog meer ... naar de gerechtigheid der wet onberispelijk.

Maar alles wat mij winst was, heb ik om Christus' wil schade geacht... opdat ik Christus moge winnen

Weest allen mijn navolgers, broeders, en ziet op hen, die evenzo wandelen, gelijk gij ons tot voorbeeld hebt.

Paulus heeft goed begrepen dat hij als (onberispelijk!) mens, nooit die heerlijkheid zou kunnen ontvangen die Christus heeft. Hij leert ons dat de heerlijkheid van Christus, Zijn Naam boven alle naam, het gevolg is van Zijn vernedering. Daarin wil hij één worden met zijn Heer en hij wekt de gelovigen op hem daarin te volgen.

En wij dan?

Paulus laat geen twijfel bestaan over zijn verlangen dat de gelovigen zijn voorbeeld volgen (Fil. 3:17). Van ons verwacht hij ook dat we de ingeslagen weg van gehoorzaamheid blijven volgen, om uiteindelijk als *prijs der roeping Gods* te komen tot de uitopstanding, dat wil zeggen dat we wanneer we met Christus geopenbaard worden, dat zullen doen met *Zijn* mate van heerlijkheid. We zullen een lichaam krijgen dat gelijkvormig is aan Zijn lichaam der heerlijkheid. We zullen opstaan, of, zoals we nu hebben gezien, er zal aan iedereen geopenbaard worden dat we zijn opgewekt. We zullen getoond worden in heerlijkheid. Paulus verlangen was te komen tot dezelfde heerlijkheid als Christus. Niet voor zichzelf, maar:

...tot eer van God, de Vader! (Fil. 2:11).

De verheerlijking van God in ons leven hangt af van onze bereidheid Hem volkomen te gehoorzamen. Dit leidt niet tot een ereplaats in de christelijke wereld. Paulus heeft dat ervaren als apostel der heidenen (Rom. 11:13; II Tim. 1:11): hij werd door de heidenen die door zijn prediking tot het geloof waren gekomen, in de steek gelaten (II Tim. 1:15; 4:16).

Het leidt tot vernedering van onszelf. De prijs die we daarmee echter kunnen behalen, is geweldig: God wordt verheerlijkt en wij ontvangen heerlijkheid die verre uitgaat boven de heerlijkheid van veel anderen, ook van hen die net als wij gerechtvaardigd zijn door het geloof.

Is de uitopstanding onze hoop? Nee, dat is het met Christus 'verschijnen in heerlijkheid.' We zijn al opgewekt met Christus, we hebben al een plaats met Christus

in de bovenhemelse²³ (Ef. 2:6). We hebben dus niets meer te wensen, behalve dat Christus nog meer verheerlijkt wordt door onze uitopstanding.

Zijn alle gelovigen gelijk?

We hebben in I Corinthe 15 gezien dat er verschil is in heerlijkheid tussen de zon, de maan en de sterren en zelfs tussen de sterren onderling. De grootste heerlijkheid is er voor hem die de wedloop wint. Er is maar voor één die de wedloop loopt die prijs te behalen en voor geen enkele van de andere atleten. De prediker die dat verkondigt, kan echter rekenen op een flinke tegenstand bij zijn toehoorders. De visie dat er in Christus geen onderscheid gemaakt wordt tussen de verschillende gelovigen en dat er *dus* ook geen verschil kan zijn in beloning, kan rekenen op meer instemming. Daarom zullen we, misschien ten overvloede, zien of er verschil in beloning bestaat in de huidige bedeling van het geheimenis, of anders gezegd, het huidige verborgen bestuur van God.

Het lijkt in de tegenwoordige bedeling in de beleving van sommigen haast onbehoorlijk te spreken van een zich inspannen, van arbeiden, of een wedstrijd lopen (I Cor. 9:24-27). We hebben toch alles al ontvangen? Dan mag er toch niet verwacht worden dat we er nota bene door arbeid nog iets aan kunnen toevoegen? Deze gedachte is correct voor zover het over onze positie gaat. We kunnen nimmer tot een hogere positie komen dan we met Christus door genade al ontvangen hebben. Onze erfenis in het heiligdom, onze rijkdom, zal er niet groter door worden. Maar de te behalen prijs heeft niets met positie te maken, maar met eer en heerlijkheid, zoals we hiervoor hebben gezien. Nogmaals: heerlijkheid is het *openbaren* van de rijkdommen die we hebben ontvangen. We worden niet rijker door onze inspanning, of onze arbeid, maar we zullen wel meer van de ontvangen rijkdom zichtbaar maken. Toch lijkt 'inspanning' iets ongerijmds in deze bedeling. We zien evenwel dat Paulus hier openhartig over spreekt, met het oog op zijn te ontvangen *roem!*

Doet alles zonder morren of bedenkingen, opdat gij onberispelijk en onbesmet moogt zijn, onbesproken kinderen Gods te midden van een ontaard en verkeerd geslacht, waaronder gij schijnt als lichtende sterren in de wereld, het woord des levens vasthoudende, mij ten roem tegen de dag van Christus, dat ik niet

---

²³ Het bijvoeglijke naamwoord *EPOURANIOS*, is in de NBG-vertaling ten onrechte aangevuld met het zelfstandig naamwoord 'gewesten'. *OURANIOS* betekent 'hemels', 'verheven', of 'verheffing', het voorvoegsel *EP-* is het voorzetsel *EPI* en betekent hier 'boven'. Een zelfstandig naamwoord, dat men zou verwachten na een bijvoeglijk naamwoord, ontbreekt in de tekst. De vertaling moet mogelijk luiden: 'te midden van de meest verhevenen'.

vruchteloos *mijn wedloop* gelopen, noch vruchteloos mij ingespannen heb. (Fil. 2:14-16).

Paulus verlangen is dat de Filippensen zich als kinderen, als nakomelingen Gods gedragen. Dat zij door hun onberispelijke wandel en oprechtheid het karakter van God weerspiegelen, zodat zij een bijzondere plaats innemen in de wereld (*KOSMOS*), dat wil zeggen in de hele schepping. De apostel heeft zich inspanningen getroost om dat te bereiken met deze gelovigen. Wanneer zij werkelijk schijnen (dit is aan het licht komen, zich openbaren, verheerlijkt worden) als lichten in de *KOSMOS*, is dat Paulus 'tot een roem' in de Dag van Christus, die begint als Hij geopenbaard wordt in heerlijkheid (Col. 3:4). Paulus kan dan met de Filippensen pronken, want dat is de betekenis van roem (*KAUCHÈMA*). En *dat* is de heerlijkheid die hij heeft tengevolge van zijn inspanningen voor de Filippensen. Die heerlijkheid toont Paulus op de dag dat wij 'met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid' (Col.3:4).

Aan de hand van I Thessalonicenzen 2:19 en 20 kunnen we het verband tussen 'roem' en 'heerlijkheid' duidelijk zien:

Want wie is onze hoop of blijdschap of erekrans (kroon des roems, St.Vert., *KAUCHESIS*)? voor onze Here Jezus bij zijn komst (*PAROUSIA*), wie anders dan gij? Ja, gij zijt onze eer (heerlijkheid, St.Vert., *DOXA*) en blijdschap.

De erekrans die er is voor Paulus bestaat uit de gelovigen te Thessalonica. De Thessalonicenzen zijn Paulus' roem en heerlijkheid in zijn eerste bediening,²⁴ zoals de Filippensen dat zijn in zijn tweede bediening.²⁵

In Filippensen 3:11, als Paulus zijn verlangen naar de uitopstanding uitspreekt, wijst hij op een nog grotere heerlijkheid dan die de Filippensen voor hem zijn. Een heerlijkheid die niet alleen uit inspanning voortkomt maar ook uit gehoorzaamheid als die van Christus. Zoals een atleet pas optimaal presteert wanneer hij naast zijn eigen kracht en snelheid tevens over een goede coach beschikt, en hij die coach van harte gehoorzaamt, zo weet Paulus dat hij alleen de prijs kan behalen als God hem coacht bij zijn inspanningen. Gods begeleiding kan optimaal voor hem zijn als Paulus Hem toestaat zowel het willen als het werken in hem te werken. Daarvoor is geloof

---

²⁴ Dat wil zeggen in de tijd voorafgaand aan zijn belangrijke uitspraak in Handelingen 28:28. Dat is de periode van de Handelingen, waarin het koningschap van God merkbaar aanwezig was en zich uitte in ondermeer tekenen en wonderen, maar ook in straf als de gelovigen niet trouw waren aan de God Die hun Verlosser is.

²⁵ Paulus' tweede bediening begon op het moment dat God hem toestemming gaf om het Evangelie, namelijk dat de Here Jezus de Verlosser is, niet alleen van Israël, maar van de hele wereld, ongehinderd mocht verkondigen. Dat is zonder tussenkomst en zonder middelaarsrol van het volk Israël.

nodig, een volledig vertrouwen op God, een serieus nemen van Zijn woorden en een overgave aan Zijn volmaakte wil.

Weest allen mijn navolgers, broeders, en ziet op hen, die evenzo wandelen, gelijk gij ons tot voorbeeld hebt. (Fil. 3:17).

Paulus' verlangen richt zich op de verheerlijking van Christus door te komen tot een zeer bijzondere opstanding. Hij wil, wanneer hij zal verschijnen met zijn opgewekte lichaam, dezelfde rijkdom openbaren als Christus. Paulus' bede is dat wij hem navolgen in zijn wedloop om te komen tot die prijs der roeping Gods. Het gaat niet om onze verheerlijking, maar om de verheerlijking van het Hoofd van de Gemeente, als wij in gehoorzaamheid aan God bereid zijn ons te (laten) vernederen, om straks met Christus verheerlijkt te worden. Wij hebben alles al ontvangen... en wat zou het een eerbewijs aan onze Verlosser zijn, als we die rijkdom ook zullen kunnen openbaren!